

RETRATS DEL NATURAL
BERTHA M. YEBRA
EDITORA MUSICAL

(73)

FRANCESC MELCION

Ballar un rock no cansa mai

TONI VALL
BARCELONA

Excessiu, genial, provocador, estrambòtic, fetitxista... Molts adjectius, més o menys recurrents, acostumen a qualificar la figura del pintor Salvador Dalí. Poca gent sap, però, que, a més a més de tot això, era molt rocker. Li agradava estar assabentat de les últimes modes del rock, de les figures emergents i dels grups imprescindibles que calia escoltar. Tenia devoció, per exemple, per Alice Cooper i Jerry Garcia, el líder de Grateful Dead. De fet, un dels seus somnis era aconseguir que aquests últims actuessin a la plaça Major de Figueres.

De tot plegat, la Bertha Yebra en tenia informació privilegiada. Qui llavors era la seva parella, José Luis Martín Frías, era fotògraf de confiança del pintor i el visitava sovint al refugi empordanès de Portlligat. La llàstima és que ella hi tenia l'entrada vetada perquè Gala no la podia ni veure. El motiu? Doncs que la Bertha havia publicat a *Popular 1* que una de les muses del pintor, Amanda Lear, s'havia canviat de sexe. Aquest atreviment havia fet enfurismar Gala, controladora, possessiva i suspicax fins a extrems malaltissos. No la volia veure ni en pin-

tura. Només quan Dalí estava allotjat a la seva suite del Ritz de Barcelona, Martín podia anar-hi acompanyat de la seva dona. Però un dia es va muntar un guirigall de nassos perquè Gala va entrar d'imprevist a l'habitació i va veure el seu marit fregar el braç de la Bertha amb una orquídia tot dient "Espermaaaaaaa" amb el seu fraseig inconfusible. Va entrar en còlera i, malgrat que ja era una senyora gran, la va agafar i a cops i batzegades la va arrossegar per tota la cambra.

En la ruïna fins a cinc vegades

Val la pena escoltar les anècdotes que la Bertha acumula a la memòria. I després córrer a explicar-les o a escriure-les. Són quaranta-dos anys de directora de la mítica revista musical *Popular 1*, des del seu naixement el 1973 fins avui en dia. N'ha vist de tots colors, ha conegut tots els grups i cantants de rock nacionals i internacionals, i ha sigut amiga de molts d'ells. Diu que s'ha arruïnat com a mínim cinc vegades però que val la pena continuar endavant, seguir empenyent en la mateixa direcció de sempre. La direcció que mana el rock&roll, es clar, no n'hi ha cap altra.

La música li corre per les venes des de molt petita. Una fal·lera, unida a l'expressivitat corporal, que la va portar a estudiar ballet clàssic, però mai va arribar a dedicar-s'hi

Ambient
Les copes amb Cyndi Lauper, Bryan Adams i Jerry Hall eren habituals

Enemistat
Gala no el deixava acostar-se a Salvador Dalí i li tenia vetada l'entrada

professionalment. Abans de fer vint anys ja està fent de model publicitària per a fotografies i anuncis. Ho recorda com una experiència magnètica però també molt esclava. El que la torna boja és la música i no vol dedicar-se a cap altra cosa. Amb el seu marit s'inventen una revista per parlar de moda i de música. Aviat només de música.

Popular 1 esdevé una espècie d'oasi a les acaballes del franquisme. Una publicació que parla de grups internacionals emergents i que es fa eco de tendències culturals que a Espanya tan sols s'ensumen. El règim està agonitzant però les grans estrelles del rock encara no visiten el país. Així doncs, toca viatjar per tot el món per nodrir la revista de continguts cada mes. Londres, París, els Estats Units, el Japó, Bob Dylan, els Stones, Bad Company, l'aventura de passar la censura, l'emergent indústria del disc... Moltes experiències, molts canvis i poc temps per assimilar-los.

Gires senceres amb Lou Reed i Pink Floyd. Deep Purple, David Bowie i Status Quo. Una habitació de Venècia plena de flors gentilesa de Keith Emerson, el teclista d'Emerson, Lake & Palmer. Nits de festa, reunions irrepetibles. Glamur espontani. La Bertha ho rememora amb certa enyorança i enorme satisfacció per la feina feta durant tants anys. Infinites entrevistes, ar-

ticles d'opinió i sessions de fotos. Va presentar Luz Casal als Sau i van acabar versionant *Boig per tu* en castellà. De copes amb Cyndi Lauper, Bryan Adams i Jerry Hall. Les històries no s'acaben mai.

Alguna predilecció especial? Sí, ho té clar. El gran Freddy Mercury, amb qui la unia una amistat especial. Sempre que es trobaven ell s'aturava i s'interessava per ella. Xerraven una estona i compartien vivències. Recorda amb emoció la presentació a Eivissa del *Barcelona* que va fer amb Montserrat Caballé. I a l'hotel Tony Pikes de la mateixa illa la celebració del seu últim aniversari: "Feia bona cara, havia guanyat pes, ningú hauria dit que estava tan malalt i que marxaria tan aviat".

Ha sigut precursora sense proposar-s'hi i habita en una butaca preferent d'una platea tradicionalment habitada per als homes. Trencar motlles no era el que més li interessava: "Tot m'importava un rave, el que jo volia era veure món". M'explica que ara la volen fitxar per Podem, però amablement els ha donat carbasses. No creu en els polítics, no se'n refia ni un pèl. Prefereix destinar els esforços al seu estimat *Popu*, a escriure, revisar els articles i seleccionar les fotos. El mateix que fa des de fa més de quaranta anys. L'ajuda el César, el seu fill, i fan un bon equip. El rock es balla així. Incansablement. —